

وعده معافیت گازی روی کاغذ ماند

ناترازی گاز بار دیگر تیغش را بر گردن صنایع گذاشت

با وجود دستور صریح رئیس‌جمهوری برای حذف محدودیت گاز صنایع صادرات‌محور در آذرماه، ابلاغیه‌های شرکت ملی گاز روایت دیگری را بازگو می‌کنند؛ روایتی که نشان می‌دهد ناترازی مزمن گاز، همچنان صنایع انرژی‌بر را به‌عنوان نخستین قربانیان خود انتخاب کرده است.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: با آغاز فصل سرما، بار دیگر چالش قدیمی ناترازی گاز در کشور خودنمایی کرده و این بار نیز صنایع انرژی‌بر در خط مقدم محدودیت‌ها قرار گرفته‌اند. اگرچه در هفته‌های گذشته بارها اعلام شد که صنایع فولاد و پتروشیمی در آذرماه از هرگونه محدودیت گازی معاف خواهند بود، اما گزارش‌های میدانی از واحدهای صنعتی حاکی از اعمال محدودیت‌های جدید و حتی شدیدتر است.

بر اساس اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت، در جلسه کارگروه ملی بهینه‌سازی مصرف انرژی که هشتم آذرماه با حضور رئیس‌جمهوری برگزار شد، تصمیم بر آن شد که تمامی محدودیت‌های گازی صنایع صادرات‌محور فولاد و پتروشیمی تا پایان آذر لغو شود. سعید شجاعی، معاون برنامه‌ریزی و توسعه محیط کسب‌وکار وزارت صمت، در همین راستا تأکید کرده بود که این صنایع بدون هیچ مانعی به فعالیت خود ادامه خواهند داد تا عقب‌ماندگی تولید و صادرات ماه‌های گذشته جبران شود.

او یادآور شد که در روزهای پایانی آبان، شرکت ملی گاز با صدور ابلاغیه‌ای سقف مصرف گاز صنایع فولادی را به ۳۴ میلیون مترمکعب در روز کاهش داده بود؛ تصمیمی که کاهش حدود ۲۵ درصدی تولید در واحدهای بزرگ فولادی را به دنبال داشت. به گفته شجاعی، دستور رئیس‌جمهوری به‌منزله پایان این محدودیت‌ها در آذرماه تلقی می‌شد.

اما کمتر از ۱۰ روز پس از این اظهارات، برخی واحدهای فولادی از دریافت ابلاغیه‌های جدید شرکت گاز خبر دادند که بر اساس آن، محدودیت مصرف گاز حتی تا ۵۰ درصد افزایش یافته است. شواهد نشان می‌دهد ابلاغیه قبلی شرکت ملی گاز، که پیش از دستور رئیس‌جمهوری صادر شده بود، همچنان مبنای عمل قرار گرفته و تصمیمات کارگروه ملی عملاً اجرایی نشده است.

این وضعیت تنها به صنعت فولاد محدود نمانده و گزارش‌هایی نیز از کاهش یا تهدید به قطع گاز پتروشیمی‌ها منتشر شده است؛ آن هم با استدلال وجود مطالبات مالی شرکت ملی گاز از برخی شرکت‌های پتروشیمی.

ناترازی مزمن؛ ریشه اصلی بحران

به گفته سعید توکلی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران، کشور در زمستان سال گذشته با ناترازی روزانه ۳۰۰ تا ۳۵۰ میلیون مترمکعب گاز مواجه بوده است. هرچند آمار رسمی از وضعیت امسال ارائه نشده، اما با توجه به عدم پیشرفت محسوس در طرح‌های مدیریت مصرف و پروژه فشارافزایی پارس جنوبی، بعید به نظر می‌رسد این ناترازی کاهش یافته باشد.

طبق روال سال‌های گذشته، با افزایش مصرف خانگی در فصل سرما، صنایع نخستین بخشی هستند که با محدودیت مواجه می‌شوند. این موضوع خسارات قابل‌توجهی را به صنایع انرژی‌بر تحمیل کرده و آثار آن در شاخص‌های رکود، از جمله شامخ و عملکرد شرکت‌های بورسی، به‌وضوح قابل مشاهده است؛ مساله‌ای که حتی دولت و وزارت صمت نیز به آن اذعان کرده‌اند.

در عین حال، ریشه اصلی این بحران فراتر از تصمیمات مقطعی شرکت ملی گاز است. بیش از ۷۰ درصد گاز تولیدی کشور از میدان پارس جنوبی تأمین می‌شود؛ میدانی که اکنون با افت فشار روبه‌روست و پروژه‌های فشارافزایی آن هنوز به مرحله اجرا نرسیده‌اند. اگرچه در بهمن‌ماه سال گذشته از قراردادی ۱۷ میلیارد دلاری برای فشارافزایی پارس جنوبی رونمایی شد، اما با گذشت یک سال، هنوز نشانه‌ای از آغاز عملی این پروژه دیده نمی‌شود.

بازی با آمار؛ افزایش تحویل یا تداوم محدودیت؟

در این میان، برخی رسانه‌ها از رشد ۵۰ درصدی گاز تحویلی به صنایع فولادی در سال جاری سخن گفته‌اند. با این حال، این افزایش بیش از آن‌که نشانه بهبود باشد، حاصل شرایط بحرانی سال گذشته است؛ سالی که به دلیل ناترازی شدید و کمبود سوخت نیروگاه‌ها، سهم صنایع از گاز به‌شدت کاهش یافت.

امسال با بهبود نسبی ذخایر نیروگاهی، گاز بیشتری به صنایع اختصاص یافته، اما این به معنای تأمین کامل نیاز آنها نیست. در حالی که مصرف فعلی گاز صنعت فولاد حدود ۲۷ میلیون مترمکعب در روز اعلام شده و سقف جدید آن ۳۴ میلیون مترمکعب تعیین شده، نیاز واقعی این صنعت دست‌کم ۴۰ میلیون مترمکعب در روز برآورد می‌شود.

از این رو، افزایش تحویل گاز نسبت به سال گذشته نمی‌تواند به‌عنوان دستاورد مطرح شود؛ چراکه صنایع همچنان زیر فشار محدودیت‌ها فعالیت می‌کنند. واقعیت این است که ناترازی روزانه بیش از ۳۰۰ میلیون مترمکعبی گاز، همچنان پابرجاست و با کاهش دما و افزایش مصرف خانگی، احتمال

تشدید محدودیت‌ها در ماه‌های پیش‌رو وجود دارد.

در چنین شرایطی، به نظر می‌رسد تا زمانی که راه‌حلی ساختاری برای ناترازی گاز، به‌ویژه از مسیر سرمایه‌گذاری و اجرای واقعی پروژه‌های بالادستی، اتخاذ نشود، صنایع انرژی‌بر هر سال با شروع سرما باید منتظر تکرار همین سناریوی تکراری باشند.